

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Jonathan Smith

Vår dato: 17.11.2014
Vår ref.: 201403126-9
Arkiv: 617
Deres dato: 16.10.2014
Deres ref.:

Saksbehandler:
Kristin Evjen
22959163/kev@nve.no

Statnett SF – Sirdal kommune, Vest Agder fylke - godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) for Ertsmyra transformatorstasjon

Vi viser til Deres brev datert 16.10.2014 vedlagt miljø-, transport- og anleggsplan for Ertsmyra transformatorstasjon.

Saken er behandlet med hjemmel i vilkårene for miljø-, transport- og anleggsplan gitt i konsesjon 18.12.2013, post 9.

Bakgrunn

Statnett har fått konsesjon og skal i gang med bygging av to prosjekter, Vestre korridor og NordLink mellom Feda/Vollesfjord og Tonstad. Konsesjonen til ledningsarbeidene i forbindelse med Vestre korridor omfatter også bygging av to nye transformatorstasjoner; Kvinesdal transformatorstasjon og Ertsmyra transformatorstasjon. NVE anbefalte en koordinering av MTA-planer for de to prosjektene, og Statnett har utarbeidet fem MTA-planer på bakgrunn av dette: MTA for Ertsmyra transformatorstasjon, MTA for Kvinesdal transformatorstasjon, MTA for Vollesfjord muffestasjon, MTA for oppisolering, samt MTA for ledningsarbeid (nybygging og riving). Planen som her tas til behandling gjelder Ertsmyra transformatorstasjon med sentralnetts- og likeretteranlegg.

Vedtak

Med hjemmel i konsesjonen datert 18.12.2013, post 9, samt OEDs endelige vedtak av 13.10.2014, godkjenner NVE fremlagte miljø-, transport- og anleggsplan for bygging av Ertsmyra transformatorstasjon i Sirdal kommune.

Vårt vedtak forutsetter at de fremlagte planer for miljø og transport ikke går ut over vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen. Videre forutsettes det at nødvendige privatrettslige avtaler om bruk av grunn er på plass før anleggsarbeidet starter.

Vilkår

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Dersom virksomheten avdekker vesentlige avvik som har medført eller kunne medført betydelig skade på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- Prinsippene for naturlig revegetering skal legges til grunn ved istandsettelse av terrenginngrep. Der dette ikke er mulig, eller i erosjonsutsatte områder der det kan det være hensiktsmessig å så for å etablere et vegetasjonsdekke raskt, skal kun godkjente frøblandinger benyttes.
- Det skal utarbeides planer for deponiene B, C og D. Planene skal beskrive den trinnvise utnyttelsen, og vise høyder og utforming ved ulik grad av utnyttelse ved hjelp av snitt, skisser eller 3D-tegninger. Planene skal forelegges NVE før deponiene tas i bruk.
- Statnett og kommunen skal være enige om omfanget av og hvilke tiltak som skal iverksettes for trafikkisikkerhet før de permanente tiltakene er på plass.
- Dersom det nordlige adkomstalternativet velges for inntransportering av transformatorkomponenter (såkalte «spesialtransporter»), skal det snarest utarbeides en ny plan for adkomsten fra sør. Denne planen skal ved bruk av tekst, snitt og 3D-illustrasjoner/skisser vise høyder og omfang av tiltakene, samt hvordan tiltakene forholder seg til omgivelsene. Planen skal godkjennes av NVE. Bruk av eksisterende vei fra sør for uttransportering av tømmer etter rydding av stasjonstomta kan likevel gjennomføres i henhold til planen.
- Statnett skal utrede muligheten for å bruke overskuddsmasser fra stasjonstomta i forbindelse med arrondering av Ertstippen.
- Det skal utarbeides en plan for terskeldammen i Ertsbekken som skal legges frem for NVE for vurdering og godkjenning etter vannressursloven.
- Det kan fra NVEs miljøtilsyn bli stilt krav om ytterligere detaljering og krav til dokumentasjon for deler av anlegget.
- Når anlegget er ferdig bygget, skal kommunen få tilsendt kartdata i egnet kartformat med alle fysiske anlegg slik at kartdata på enkel måte kan gjøres tilgjengelig.

Merknader til planen

NVE gjennomførte den 18.6.2014 et samrådsmøte med Sirdal kommune og Statnett. I etterkant av dette møtet ble en foreløpig MTA ble sendt på begrenset høring til kommunen den 23.6.2014, med høringsfrist 25.8.2014. Denne fristen ble senere forlenget av NVE. Sirdal kommunes høringsuttalelse peker på en rekke forhold som etter kommunens mening skulle vært omtalt i MTA. Høringsinnspillene drøftes nærmere i avsnittet under.

NVEs vurdering

NVE mener at Statnett gjennom arbeidet med MTA for transformatorstasjonen har laget en god plan som ivaretar hensynet til miljø og landskap og slik sikrer at den negative konsekvensen av tiltaket blir minst mulig. Statnett opplyser at MTA utgjør en del av underlaget for kontraktsforhandlinger med entreprenører. NVE mener det er spesielt viktig å etablere systemer som sikrer at informasjon gitt i MTA når ut til alle som er involvert i anleggsarbeidene.

Statnett viser til en langvarig dialog med Sirdal kommune og andre berørte både i konsesjonsprosessen og i forbindelse med utarbeidelsen av MTA. En foreløpig MTA ble oversendt kommunen og NVE i

forkant av samrådsmøtet 18. juni 2014 i Tonstad. Planen ble senere sendt på en begrenset høring til kommunen, og høringsuttalelsen er deretter vurdert i utarbeidelsen av endelig MTA. Parallelt med den begrensede høringen opplyses det at Statnett og Sirdal kommune har fortsatt arbeidet med å finne frem til gode løsninger. Under drøftes punktene i Sirdal kommunes høringsuttalelse.

Trafikksikkerhet har vært et sentralt tema gjennom både konsesjons- og detaljplanfasen. Statnett har gjort en trafikksikkerhetsvurdering som ble lagt til grunn for en plan for sikringstiltak utarbeidet i samarbeid med Sirdal kommune. Dette er for en stor del fysiske tiltak som krever kommunal planbehandling før bygging. Avskoging av stasjonstomta er planlagt med oppstart i løpet av kort tid, og NVE har merket seg at uttransporteringen av tømmeret vil foregå før mange av de permanente trafikksikringstiltakene er på plass. NVE forutsetter at Statnett og kommunen er enige om omfanget og kvaliteten på de midlertidige tiltakene før den sørlige adkomstveien tas i bruk. NVE vil presisere viktigheten av at de permanente tiltakene ferdigstilles så snart som mulig.

Adkomst til stasjonen har vært oppe i flere runder, nå sist som en del av departementets klagebehandling. Ertsmyra transformatorstasjon er planlagt med adkomstveier både fra nord og sør. Sirdal kommune ønsker primært adkomst fra nord, noe som forutsetter en opprustning av Fv 977. OED har i sitt vedtak av 13. oktober d.å. ikke funnet grunnlag for å pålegge Statnett å benytte den nordlige adkomstveien til spesialtransport. NVE forstår vedtaket dit hen at departementet ikke vil legge føringer for Statnett for hvor spesialtransporten skal inn. Departementet skriver videre at konsesjonsmyndigheten må vise varsomhet med å legge begrensninger i Statnetts adgang til å planlegge slik transport med mindre åpenbare allmenne hensyn krever det. I denne saken vil begge alternativ medføre betydelige tiltak, og departementet antar at forskjellen mellom alternativene vil være ubetydelig.

Transport av transformatorkomponenter er kompliserte operasjoner som krever både spesialkompetanse og planlegging. NVE mener derfor at Statnetts vurderinger av hva som er hensiktsmessig må veie tyngst i denne saken. NVE er kjent med at det på godkjenningstidspunktet jobbes aktivt for å finne løsninger som muliggjør transport av de tyngste komponentene (spesialtransportene) via Fv 977 og videre inn den nordlige adkomstveien. En slik løsning vil antakelig åpne for å begrense tiltakene på adkomsten fra sør, sør, blant annet ved å redusere høyden på fyllingen over Ertsbekken. Hvis nordlig adkomst velges skal det derfor utarbeides en ny plan for veiadkomstene fra sør som ved hjelp av tekst, snitt og visualiseringer beskriver omfanget av tiltakene og hvordan disse forholder seg til omgivelsene, spesielt Ertsbekken og Stølsveien. Planen skal godkjennes av NVE.

Hydrologiske forhold/flomfare i Ertsbekken: Denne er flomutsatt i dag, og med en raskere gjennomstrømming av vannet som dreneres ut i Ertsbekken er kommunen bekymret for at flomfaren vil øke. Statnett viser til en løsning med en terskeldam der Ertsbekken deler seg. Flomvannet vil dermed kunne fordeles likt mellom det nordlige og sørlige løpet. Prinsippkissen ligger i MTA, og den ferdigprosjekterte dammen skal deretter forelegges NVE for godkjenning. NVE antar løsningen vil føre til en forbedring av dagens situasjonen, da økningen i vannmengde som dreneres til Ertsbekken som en følge av den nye transformatorstasjonen i utgangspunktet er beregnet å være liten.

Potensial for etterbruk: Kommunen krever i sin høringsuttalelse at mest mulig av arealer til rigg, grus- og materiallager legges til næringsareal N5 nord for stasjonen. Konsesjonen pålegger Statnett å beskrive og drøfte om og eventuelt hvordan riggplasser og bygningsmasse kan gjøres tilgjengelig for etterbruk. Statnett redegjør for sine vurderinger i MTA, og peker der på ulemper i form av økt sikkerhetsrisiko, økt behov for transport, mindre effektiv anleggsgjennomføring og høyere miljøbelastning ved å legge riggplasser og steinlager (benevnt *gruslager* i planen) til N5. I denne saken er det ervervet et stort areal for å ta tilstrekkelig høyde både for midlertidig og permanent arealbehov. NVE mener derfor det er urimelig å pålegge Statnett flytting av de fleste hjelpeanleggene utenfor stasjonstomta i de tilfellene

samløkalisering er en åpenbar fordel i anleggsgjennomføringen. NVE vil også minne om at steinlageret og riggområdene er midlertidige arealer som skal tilbakeføres etter bruk, noe som vil bidra til å begrense omfanget av varige terrenginngrep. NVE er ikke kjent med at det skal settes opp permanente bygninger i forbindelse med anlegget. Etter ønske fra kommunen er det lagt til rette for etterbruk av et materiallager- og riggområde på 15.000 kvm innenfor næringsområdet N5.

Lokalisering av overnatting og kontorfasiliteter til Tonstad: Kommunen har ved flere anledninger krevet at overnatting og kontorer lokaliseres til Tonstad, og at dette er forhold som må tas inn i MTA. Økt transportbelastning gjennom sentrum ble fremmet som argument for å sette vilkår om lokalisering til Tonstad. Statnett peker på den store usikkerheten knyttet til behov, og at dette er totalentreprenørens ansvar. NVE vil imidlertid be Statnett gå aktivt ut og informere totalentreprenørene om de innkvarteringsmulighetene som finns i Tonstad basert på kommunens innspill. Erfaringsmessig genererer ikke transport av anleggsarbeidere ekstra trafikk i en grad som tilsier at dette bør styres gjennom MTA.

Spillvarme: Kommunen har bedt Statnett tilrettelegge for en utnyttelse av spillvarmen fra likeretteranlegget, og ber om at effekt, uttakspunkt, tekniske løsninger og samarbeid mot brukerne av varmen redegjøres nærmere for i MTA. NVE har merket seg vilkåret i konsesjonen til NordLink datert 13. oktober d.å. Statnett omtaler en slik tilrettelegging i MTA. Den videre detaljeringen er etter NVEs mening et forhold mellom Statnett og kommunen.

Støy/støyskjerming: Støyvurderinger er utført, og på bakgrunn av disse er det gjort beregninger som viser at støyverdiene for de nærmeste boligene vil ligge godt innenfor anbefalte grenseverdier i driftsfasen (jf. T-1442: Retningslinje for støy i arealplanleggingen). Kommunen ber Statnett også vurdere skjerming mot støy og innsyn fra nord, og foreslår å benytte torvmasser fra stasjonstomta til å bygge en jordvoll. Statnett viser til at torvmasser er uegnede for bygging av støyvoll, og at behov for støy- og innsynsskjerming vil avhenge av hva slags virksomhet som etableres. NVE er enig i at et slik tiltak bør ta utgangspunkt i et behov, og at dette foreløpig er uavklart. Topografien etter utbygging antas dessuten å gi en viss effekt både på innsyn og støy. Stasjonen vil ligge lavere enn næringsområdet og delvis bak en skjæring. Området vil etter utbygging være sterkt preget av anlegget, noe som antakelig vil være styrende for hva slags virksomhet som etablerer seg her. NVE vil med bakgrunn i dette ikke pålegge Statnett bygging av en støy- og skjermingsvoll.

Disponering av myrmasse til landbruksformål: Kommunen mener det er fornuftig at mest mulig av overskuddsmassene (myrmasse) benyttes til landbruksformål. Statnett stiller seg positiv til dette. Utenfor de godkjente deponiene vil en slik bruk være et forhold mellom grunneier, Sirdal kommune og Statnett. NVE ser likevel viktigheten av at kapasiteten i deponiene er stor nok for det beregnede masseoverskuddet, da det alltid vil være usikkerhet knyttet til hvor mye av overskuddsmassene som vil bli benyttet til andre formål. Kommunen har også spilt inn muligheten for å benytte overskuddsmasser til en arrondering av Ertstippen. NVE vil ikke stille krav om istandsetting av arealer som ikke omfattes av tiltaket, og som er et resultat av annen virksomhet tilbake i tid. NVE anser det likevel ikke urimelig at Statnett, gjerne i samarbeid med Sira Kvina kraftselskap, ser på muligheten for å benytte noe av overskuddsmassen fra stasjonen til tiltak som kan ha en positiv effekt i nærområdet.

Samlokalisering av infrastruktur: Kommunen viser til Agder Energi Nett (AEN) sine planer om forbindelse fra Finså til Ertsmyra, og et potensial for samlokalisering av infrastruktur dersom det velges kabling på hele eller deler av denne strekningen. NVE viser til at AEN ennå ikke har søkt konsesjon for tiltaket, at konsesjonsgitt løsning for fremføring av ledningen ikke er gitt og at det på det nåværende tidspunkt derfor er umulig å legge til rette for samlokalisering. En eventuell samlokalisering vil være naturlig å ta opp i forbindelse med høringen av AENs konsesjonssøknad for forbindelsen Finså – Ertsmyra.

Vann- og avløpstilknytning av Josdalsgrenda: Kommunen har vedtatt at Josdalsgrenda skal knyttes til kommunalt vann og avløp. Statnett og kommunen bør sammen se på en eventuell samordning av traséer og for å unngå konflikt med tiltakene på stasjonstomta. Statnett opplyser at borevann og septiktank vil dekke deres behov i driftsfasen og de har derfor ikke behov for kommunal tilknytning.

Detaljer i MTA: Sirdal kommune mener det er flere mangler ved den forelagte MTA sett opp mot NVEs veileder, spesielt i forhold til avsnittet om terrenginngrep og istandsetting. NVE sier seg enig i at beskrivelsene og visualiseringene er noe mangelfulle basert på veilederen. Utfordringene ved så store anlegg er å finne riktig detaljeringsnivå på det som legges inn i MTA. Terrengmodellene sammen med kartgrunnlag gir etter NVEs mening et tilfredsstillende oversiktsbilde. Enkeltelementene og istandsettingen av disse beskrives i kapittel 5, avsnitt 5.1 og 5.7. Det henvises videre til Statnetts «Håndbok i terrengbehandling», som NVE er kjent med fra andre prosjekter. Boka angir prinsippene for istandsetting og landskapstilpasning, og er et nyttig verktøy for alle som jobber på anlegget, og for NVE i oppfølging av terrengarbeidene. NVE viser til at det også skal legges frem detaljerte planer for flere av deponiene før disse tas i bruk. Samlet sett vurderer NVE at både terrenginngrepene, istandsettingen og landskapstilpasningen er tilfredsstillende beskrevet.

NVE er tilsynsmyndighet for anlegg med konsesjon etter energiloven, og har hjemmel til å følge opp prosjektet både i anleggs- og driftsfasen. Terrengarbeidene har stort fokus ved tilsyn; herunder omfanget av inngrepene, måten arbeidet utføres på og istandsettingen/tilbakeføringen av terreng. Det føres jevnlig tilsyn med anleggene, og NVE er opptatt av å ha en god dialog med både utbygger, kommunen og andre berørte gjennom hele byggeperioden.

Vurderinger etter naturmangfoldlovens kapittel II

I henhold til naturmangfoldlovens § 7 skal prinsippene i §§ 8 - 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Forvaltningen skal i sine vedtak redegjøre for, samt synliggjøre den kunnskap og de virkninger et tiltak vil få for naturmangfoldet, og hvordan dette har påvirket beslutningen. I konsesjonsbehandlingen er tiltaket i sin helhet vurdert etter naturmangfoldlovens kapittel II. Vurderingen her gjelder derfor kun de forhold som omtales i MTA.

I henhold til § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Påvirkningen av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. § 10.

Gjennom konsekvensutredning og konsesjonsbehandling er disse forholdene belyst og vurdert. NVE anser at kravet i § 8 om at vedtaket i hovedsak skal bygge på eksisterende kunnskap, samt at kravet til vurdering av økosystemtilnærming og samlet belastning i § 10 er oppfylt i konsesjonsprosessen. NVE har i forbindelse med behandlingen av MTA gått gjennom Artskart og Naturbase for å sikre at den kunnskapen som ligger til grunn er korrekt og oppdatert.

NVE mener det foreligger tilstrekkelig kunnskap om virkningen tiltaket kan ha for naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 har derfor mindre betydning i denne saken.

Etter § 11 skal tiltakshaveren dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. MTA konkretiserer de tiltakene som gjøres for å hindre og begrense skader på naturmangfoldet. Utgiftene til disse tiltakene dekkes av Statnett eller entreprenør etter egne avtaler. Kravene i § 11 ansees derfor som oppfylt.

I henhold til § 12 i naturmangfoldloven skal det for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidlige, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. NVE mener at den MTA som er utarbeidet og de vurderinger som er gjort under arbeidet med denne ivaretar hensynet til naturmangfoldet. I prosjekter i denne størrelsesorden vil det alltid finnes alternativ til de driftsmetoder og teknikker som er valgt. NVE har, i den grad det har vært mulig, vurdert de ulike alternativene for de tiltakene som ligger i planen. Den forelagte MTA gir etter NVEs mening et godt grunnlag for å ta gode valg knyttet til driftsmetoder og teknikk for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet.

I NVE mener at arbeidet med MTA og rutinene i denne gir at de samfunnsmessige beste driftsmetodene og teknikk benyttes. For øvrig er alternativ lokalisering og teknikk også vurdert gjennom konsesjonsbehandlingen.

Annet

For anlegg for overføring eller omforming av elektrisk energi som har konsesjon etter energiloven, gjelder ikke plan- og bygningsloven (pbl) med unntak av kapittel 2 og 14. Det betyr at det for gjeldende anlegg verken er nødvendig med dispensasjon fra gjeldende kommunale arealplaner eller kommunal byggesaksbehandling, jf pbl §1-3.

NVE minner om at anlegget er underlagt Forskrift om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen (FOR-2012-12-07-1157). NVE har ikke vurdert om tiltaket tilfredsstillende forskriftens krav.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
avdelingsdirektør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Mottakerliste:

Statnett SF
Statnett SF v/Jonathan Smith

Kopi:

Sirdal kommune